

Opintolainan suosio ja käyttökohteet

Maria Mustajärvi

Tekijä(t) Maria Mustajärvi	
Koulutusohjelma Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Opintolainan suosio ja käyttökohteet	Sivu- ja liitesivumäärä 20 + 3
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää opintolainan käytön yleisyyttä opiskelijoiden keskuudessa. Pääongelma työssä on ”kuinka moni Haaga-Helia ammattikorkeakoulun finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelija nostaa opintolainaa?”. Alaongelmina selvitetään miksi lainaa nostetaan, mihin sitä käytetään ja minkälaisia mielipiteitä opiskelijoilla on opintolainasta. Tavoitteena on saada muodostettua kokonaiskuva opintolainaa nostavien määrästä sekä syistä opintolainan nostamiseen.</p> <p>Tutkimuksessa pyritään selvittämään, kuinka monelle opintolainan nostaminen on välttämätöntä toimeentulon kannalta, moniko käyttää sen johonkin muuhun, esimerkiksi sijoittamiseen ja kuinka moni ei nosta lainaa mihinkään tarkoitukseen. Tavoitteena on myös selvittää, minkälaisia syitä on siihen, ettei lainaa nosteta ollenkaan. Opinnäytetyö tutkii lisäksi opiskelijoiden mielipiteitä ja ajatuksia koskien nykyistä opintolainajärjestelmää, ja pyrkii niiden avulla kartoittamaan mahdollisia kehityskohteita järjestelmässä.</p> <p>Tutkimus tehtiin kyselytutkimuksena Haaga-Helia ammattikorkeakoulun finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoille. Työ tehtiin kevään 2017 aikana. Kyselytutkimus lähetettiin sähköisesti, ja siihen vastasi 24 opiskelijaa.</p>	
Asiasanat Opintolaina, Rahankäyttö, Opintotukijärjestelmä	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opintotukijärjestelmä	2
2.1	Opintolainan historia	2
2.2	Opintoraha	3
2.3	Opintotuen asumislisä	4
3	Opintolaina	6
3.1	Opintolainan suosio Suomessa	6
3.2	Opintolainan suosio Pohjoismaissa	7
3.3	Kuka on oikeutettu opintolainaan?	7
3.4	Opintolainan nostaminen	8
3.5	Määrä	8
3.6	Takaisinmaksu ja valtiontakaus	8
3.7	Viimeisimmät uudistukset	9
4	Tutkimuksen toteutus	11
4.1	Aineisto ja sen käsittely	11
4.2	Tutkimuksen luotettavuus	11
5	Tutkimuksen tulokset	13
5.1	Vastaaajat	13
5.2	Opintolainan nostaminen	13
5.3	Syyt opintolainan nostamiseen	16
5.4	Opiskelijoiden mielipiteet opintolainasta ja sen kehityskohteista	17
5.5	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	17
6	Johtopäätökset	19
7	Oman oppimisen arviointi	20
	Lähteet	21
	Liitteet	25
	Liite 1. Kyselylomake	25

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, kuinka moni Haaga-Helian finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelija nostaa opintolainaa. Lisäksi pyritään selvittämään, mistä lainannostajien määrä johtuu, miksi lainaa nostetaan ja mihin sitä käytetään. Opinnäytetyö tutki myös opiskelijoiden mielipiteitä koskien opintotukijärjestelmään tulevia muutoksia.

Opinnäytetyö käsittelee opintolainan valtioneuvoston, sivuten kuitenkin myös opintotukijärjestelmää yleisesti. Tutkimusta taustatietoina käsitellään opintolainan historiaa, nykytilaa sekä uusimpia muutoksia. Itse tutkimuksessa selvitetään kuinka tulokset korreloivat yleisen käsityksen kanssa opintolainan vähäisestä käytöstä, sekä mistä tämä johtuu. Opintotukijärjestelmää ollaan muuttamassa entistä lainapainotteisemmaksi, joten tutkimme myös nykyisten opiskelijoiden mielipiteitä tulevista uudistuksista.

Omasta mielestäni opintolainasta ei useinkaan puhuta positiivisessa mielessä, eikä hallituksen esitykset lainapainotteisemmasta opintotukijärjestelmästä saa kovin suurta kannatusta tai myönteistä vastaanottoa. Verrattuna muihin Pohjoismaihin, saati globaalisti, Suomessa opiskelijat joutuvat kuitenkin ottamaan lainaa opintoihinsa suhteellisen vähän. Tästä heräsi mielenkiinto tutkia tarkemmin opiskelijoiden suhtautumista opintolainaan, ja mitä mahdollisia kehitysehdotuksia heillä olisi nykyiseen järjestelmään.

Tutkimus tehtiin kyselylomakkeella, joka lähetettiin opiskelijoille sähköpostin välityksellä touko-kesäkuun 2017 aikana. Tutkimus on rajattu Haaga-Helia ammattikorkeakoulun finanssi- talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoihin, sillä siinä haluttiin keskittyä henkilöihin, joiden koulutusohjelmaan sisältyy rahoituksen opintoja. Samalla kohderyhmä pysyy tarpeeksi pienenä.

2 Opintotukijärjestelmä

Opintotukijärjestelmä kokonaisuudessaan koostuu opintorahasta, asumislisästä sekä opintolainasta. Tämä työ esittelee kaikki osa-alueet, mutta keskittyy pääasiassa opintolainaan, jonka vuoksi se käsitellään omassa luvussaan. Opintolainan myöntäjänä toimii Kansaneläkelaitos KELA yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Opintoraha ja asumislisä ovat opiskelijalle maksettavia etuuksia, joita opiskelijan ei lähtökohtaisesti tarvitse maksaa takaisin, ja niitä myönnetään peruskoulun jälkeisiin opintoihin. Opintotukea voidaan myöntää koulutukseen, joka on julkisen vallan alaista, tai jonka järjestäjän hakemuksesta Kela on myöntänyt siihen opintotukioikeuden. (Opintotukilaki 21.1.1994/65; Opetus- ja kulttuuriministeriö a.)

Opintotuen tavoitteena on turvata päätoimisten opiskelijoiden taloudellinen toimeentulo opiskelujen aikana, parantaa tasa-arvoa eri koulutusasteiden ja opiskelijoiden välillä, sekä mahdollistaa tutkintojen mahdollisimman tehokas suorittaminen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö b.)

2.1 Opintolainan historia

Opintolainaa on alun perin alettu kehittämään 1960- ja 1970 – luvuilla parannukseksi silloiseen sosiaaliturvaan. Silloin koulutusta pidettiin osaltaan edellytyksenä hyvinvointivaltion rakentamiselle, sillä sen katsottiin lisäävän talouskasvua parantamalla ostovoimaa ja tuottavuutta. Näin ollen opintotukijärjestelmää ei pidetty vain sosiaaliturvaa demokratisoivana uudistuksena, vaan myös sijoituksena kansantalouteen.

Opintolainan historiassa ei ole koettu monia suuria uudistuksia, ja isoimmat muutokset ovatkin toteutettu pakon edessä pankkien aloitteesta. Pankeilla on ollut verrattain vaikutusvaltainen asema opintotukijärjestelmässä, sillä opintotuki on suurimmaksi osaksi markkinaehtoista pankkien myöntämää lainaa. Muutostarpeet järjestelmässä ovatkin olleet lähöisin pankeista, jotka eivät ole halunneet myöntää lainaa opiskelijoille silloisilla ehdoilla. 1977 pankit jopa päättivät omavaltaisesti olla maksamatta lainoja täysmääräisesti opiskelijoille, jotka eivät olleet pankeille kannattavimpia asiakkaita opintolainan korkokaton takia. Valtio päätti kuitenkin silloin nostaa korkokattoa, pienentää lainan määrää, mutta samalla laajentaa tukeen oikeutettujen piiriä sekä luomalla asumistuen opintorahan ja – lainan rinnalle. Vuonna 1992 uudistuksiin johtivat samat syyt kuin 1970-luvulla; opintolainan 12 prosentin korkokatto oli selvästi huonompi kuin yleinen korkotaso, joka oli lähes 20 prosenttia. Tällöin päätettiin luopua opintolainan sääntelystä, ja siitä tuli markkinaehtoista. Tämän

jälkeen opintotukea on nostettu ja laskettu riippuen kulloinkin hallitsevien puolueiden tavoitteista, mutta viimeisin isompi uudistus koettiin 2014, jolloin opintolainavähennys korvattiin opintolainahyvityksellä, ja opintoraha sidottiin indeksiin. Kelan opintotuen pääsuunnittelija Ilpo Lahtinen on tyytyväinen hallitusten tekemiin uudistuksiin niin 1990- kuin 2014 – luvun lamojen aikaan; ”Jälleen hämmästyttävän hyvä suoritus hallitukselta ja jälleen keran laman aikana, Lahtinen kehuu”. (Kansan Uutiset 2014.)

2.2 Opintoraha

Opintorahan määrään vaikuttaa opiskelijan oppilaitos, ikä, asumismuoto, siviilisääty sekä mikäli olet elatusvelvollinen. Myös vanhempien tulot voivat vaikuttaa opintorahan määrään. Opintotukeen tuli muutos vuonna 2014, joten ennen 1.8.2014 aloittaneilla opiskelijoilla opintorahan määrä on hiukan pienempi kuin aikaisintaan tuolloin aloittaneilla opiskelijoilla (ks. Taulukko 1). Elokuussa 2017 astuu voimaan taas uusi muutos tukijärjestelmään, kun opintotuen asumislisä poistuu ja opiskelijat siirtyvät yleisen asumistuen piiriin. Tätä käsitellään tarkemmin seuraavassa kappaleessa. (Kela 2017.)

Opintotukilaki 1 luku 5 pykälän mukaan opintorahaa saadakseen tulee hakijan opintojen olla päätoimisia ja niissä edistytävä. Hakijalla tulee myös olla taloudellisen tuen tarve. Päätoimisuus tarkoittaa korkeakouluopinnoissa tavoitetta tutkinnon suorittamisesta, tai keskimäärin 5 opintopisteen laajuutta opiskelukuukautta kohden. Lukio-opinnot ovat päätoimisia, mikäli niiden laajuus on vähintään 75 kurssia. Poikkeuksia sovelletaan, mikäli lukio-opinnot on yhdistetty ammatilliseen koulutukseen tai kyse on vieraskielisille järjestettävästä valmentavasta koulutuksesta. Ammatillisen koulutuksen osalta laajuuden tulee olla keskimäärin vähintään 3 opintoviikkoa tai 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohden. Opiskelija edistyy opinnoissaan riittävästi, mikäli niille asetettu tukiaika ei tule ylittymään olennaisesti. Mikäli nämä edellytykset eivät täyty, opintotukihakemus hylätään tai jo myönnetty tuki lakkautetaan. Taloudellisen tuen tarpeella tarkoitetaan käytännössä opiskelijan omia tuloja. Näitä ovat Opintotukilain 3 luku 17 pykälässä esitetyt vapaat tulot, joita saa olla 660 euroa jokaista tukikuukautta ja 1970 jokaista tuetonta kuukautta kohden. Opiskelijan tulee itse huolehtia, etteivät vapaat tulot ylitä näitä rajoja, ja hän voi peruuttaa tukia etukäteen tai palauttaa niitä vapaaehtoisesti. Mikäli opiskelijan vapaat tulot ylittävät niille asetetut rajat, eikä opiskelija itse peru tai palauta tukia, Kela perii ne takaisin. Tällöin peritävien tukien lisäksi tulee maksaa niille korkoa. (Opintotukilaki 21.1.1994/65.)

Taulukko 1. Opintorahan määrä 31.7.2017 asti. Lähde Kelan etuudet euroina 2017.

Opintorahan perusmäärä (brutto) eri koulutusasteilla e/kk			
Opiskelija	Korkeakoulu: olet aloittanut ensimmäiset kk-opintosi aikaisintaan syksyllä 2014	Korkeakoulu: olet aloittanut ensimmäiset kk-opintosi aiemmin	Muut oppilaitokset
Avioliitossa oleva tai elatusvelvollinen	336,76	303,19	250,28
Itsenäisesti asuva 20 vuotta täyttänyt	336,76	303,19	250,28
Itsenäisesti asuva 18–19-vuotias	336,76	303,19	250,28 ³
Itsenäisesti asuva alle 18-vuotias	163,80 ¹	147,52 ¹	101,74 ²
Vanhempansa luona asuva 20 vuotta täyttänyt	137,35 ¹	124,12 ¹	81,39 ¹
Vanhempansa luona asuva 17–19-vuotias	62,06 ¹	55,96 ¹	38,66 ²

1 = voidaan korottaa vanhempien tulojen perusteella

2 = voidaan korottaa tai alentaa vanhempien tulojen perusteella

3 = voidaan alentaa vanhempien tulojen perusteella

2.3 Opintotuen asumislisä

Opintotuen asumislisää maksetaan 80% opiskelijan vuokramenoista. Asumislisää ei ole kuitenkaan mahdollista saada alle 33,63 euron kuukausivuokrasta tai 252 euroa ylittävästä osasta. Näin ollen asumislisä on 26,90–201,60 euroa kuukaudessa. Määrään voi vaikuttaa oppilaitos, jossa opiskelija opiskelee, vanhempien omistamassa asunnossa asuminen tai ulkomailla opiskelu. Asumismenoiksi luetaan vuokra tai asumisoikeusasunnon käyttövastike, sekä vuokrasopimukseen kirjattu sähkö- tai kalustemaksu ja kiinteä vesimaksu. (Kelan etuudet euroina 2017; Opintotukilaki 21.1.1994/65).

1.8.2017 astuu voimaan lakimuutos, jonka myötä opintotuen asumislisä lakkautetaan, ja opiskelijat siirtyvät yleisen asumistuen piiriin (ks. Opintotukilaki 2 luku 14 pykälä.) Yleisen asumistuen maksimimäärä on suurempi kuin opintotuen asumislisän; sitä voi saada maksimissaan 405 euroa kuukaudessa. Tästä hyötyvät erityisesti opiskelijat, jotka asuvat yksin. Toisaalta uudistus myös laskee monien saamaa etuusmäärää, sillä yleisessä asumistuessa myös puolison tulot otetaan huomioon, jolloin työssäkäyvän puolison kanssa asuva opiskelija ei todennäköisesti ole oikeutettu yleiseen asumistukeen. Tukeen vaikuttaa myös samassa asunnossa asuva henkilö, vaikka hän ei olisikaan asumistukea hakevan puoliso, mikäli heillä on yhteinen vuokrasopimus. Taulukossa 2 on esitetty mitä muutoksia yleisen asumistuen piiriin siirtyminen aiheuttaa. Suurimmalle osalle opiskelijoista muutos tulee olemaan positiivinen, sillä heillä asumistuki nousee nykyisestä, mutta huolestuttavaa on, että yli 40000 henkilöllä tuet pienenevät.

. (TalousSuomi 2016a.)

Taulukko 2. 1.8.2017 voimaan astuvan muutokset seuraukset. Lähde Metka 2017.

Kun opiskelijat siirtyvät asumis- lisästä yleiseen asumistukeen

3 Opintolaina

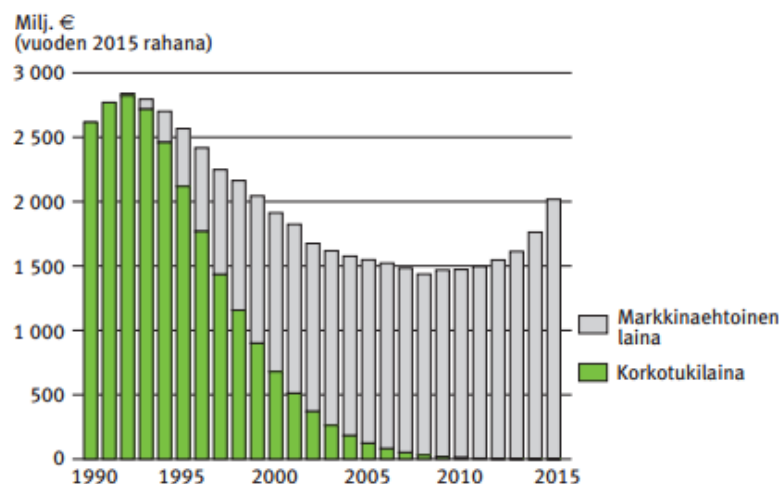
Opintolaina muodostaa yhdessä opintorahan ja asumislisän kanssa opintotuen. Opintolaina on valtion takaamaa, eli hakija ei tarvitse muita takaajia lainalleen. Lainan myöntää hakijan valitsema kaupallinen pankki, jonka kanssa hakija neuvottelee tarkemmat ehdot, kuten nostojen ja koron määrän sekä maksuaikataulun. Opintolainan käyttöä ei ole rajattu tai määritelty, eli lainan nostaja saa itse päättää, mihin lainan käyttää. (Kela 2016a.)

3.1 Opintolainan suosio Suomessa

Opintolainaa ei yleisesti pidetä kovin houkuttelevana vaihtoehtona rahoittaa opiskelua, vaikka siihen liittyy useita etuja, kuten valtiontakaus, korkojen verovähennyskelpoisuus sekä uusimpana opintolainahyvitys 1.8.2014 tai sen jälkeen aloittaneille opiskelijoille. Opintolainahyvitys tarkoittaa käytännössä sitä, että Kansaneläkelaitos eli Kela maksaa osan opintolainasta, mikäli opiskelija valmistuu määräajassa. Aikaisemmin opintonsa aloittaneille on tarjolla opintolainavähennys, eli lyhentäessäsä lainaa maksat lyhennyksen verran vähemmän veroja, mutta se ei houkutellut odotettua määrää uusia lainanottajia. Opintolainahyvitys sen sijaan on Kelan selvityksen mukaan tuonut lisää opintolainan nostajia; syksyllä 2014 opintolainaa ottaneiden opiskelijoiden määrä uusien opiskelijoiden keskuudessa kasvoi 39 prosenttia. (Kela 2016b; Kela 2016c; Vattulainen 2015.)

Taulukko 3. Opintolainojen kokonaispääoma. Lähde: Kela 2016e.

Valtion takaamien opintolainojen kokonaispääoma 1990–2015

Opintolaina ei ole uudistuksista huolimatta suurimmalle osalle uusista opiskelijoista mieluisin tapa rahoittaa opiskelua, edelleen vain joka neljäs uusista opiskelijoista nostaa lainaa. Monet opiskelijoista käyvät koulun ohella töissä, ja hankkivat sitä kautta tuloja. Vaikka

opintolaina on valtion takaama, ja uudet opiskelijat saavat lainahyvityksen, työnteko mielletään silti vähemmän riskialttiiksi tavaksi rahoittaa opinnot. Uusitalon (2016) mukaan on kummallista, ettei lainaa oteta nykytilanteessa enempää, sillä sen halvempaa lainaa tulee monikaan saamaan jatkossa. Mikäli opiskelija nostaa maksimimäärän lainaa nykyisten sääntöjen mukaan ja valmistuu ajoissa saaden opintolainahyvityksen, muodostuu lainan efektiiviseksi koroksi -3,5 prosenttia, mikäli lainan korko olisi 2 prosenttia. Efektiiivinen korko tarkoittaa niin sanottua täsmällistä korkoa, joka huomioi todellista korkoa vähentävät ja lisäävät tekijät. Efektiiivisen koron ollessa miinuksena puolella, olisi kannattavaa nostaa lainaa, vaikka kävisi töissä ja saisi sieltä jo tarvittavan toimeentulon. (Uusitalo 2016.)

3.2 Opintolainan suosio Pohjoismaissa

Suomessa korkeakouluopiskelijan opintotuki on kuukaudessa noin 200–400 euroa pienempi kuin muissa Pohjoismaissa. Opintotukeen on suunniteltu ja toteutettu hiljattain useita muutoksia, mutta tuloaraja puolestaan tarkistettu säännöllisesti, kuten muissa Pohjoismaissa. Osittain tästä johtuen tulorajat ovat Suomessa selvästi alhaisemmat, eli työnteosta saatavilla ansioilla ei voi rahoittaa yhtä suurta osaa menoista, mikäli haluaa nostaa opintotukea. Tästä huolimatta vain noin 40 prosenttia suomalaisista opintotuen saajista nostaa opintolainaa, kun taas muissa Pohjoismaissa luku on 70–100 prosenttia. Tätä selittää kuitenkin myös se, että muissa Pohjoismaissa opintotuki on paljon lainapainotteisempi, esimerkiksi Islannissa tuki on kokonaisuudessaan lainaa. (Kela 2014; Jyväskylän ylioppilaslehti Jylkkäri 2016.)

3.3 Kuka on oikeutettu opintolainaan?

Kelan tehtävänä on tarkastaa lainan hakijoiden kelpoisuus. Hakijan tulee olla opinrahaa tai aikuiskoulutustukea saava henkilö. Mikäli hakija ei saa opintorahaa, tulee hänen hakea takausta erikseen Kelan kautta. Korkeakouluopiskelijoille, joiden luottotiedot ovat kunnossa, lainatakaus myönnetään automaattisesti. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lainaa olisi pakko nostaa.

On myös tiettyjä tapauksia, jolloin lainatakaus voidaan myöntää henkilölle, joka ei saa opintorahaa. Tällaisia ovat esimerkiksi 18–19 –vuotiaat, itsenäisesti asuvat toisen asteen opiskelijat, joiden vanhempien tulot ovat estäneet opintorahan saamisen.

Kuten aiemmin todettu, lainahakijan luottotietojen tulisi olla kunnossa. Opintotukilain 2 luvun 15 § mukaan on kuitenkin mahdollista saada lainatakaus, mikäli rekisterissä oleva maksuhäiriömerkintä on määrältään vähäinen, yksittäinen ja rekisteröinnistä on kulunut pitkä aika, tai velka, josta merkintä on aiheutunut, on suoritettu. Myös jokin muu erityinen

syy voi olla peruste valtioneuvoston myöntämiselle. Tällaisia syitä voivat olla velan johtuminen sairastumisesta, takausvelasta tai yritystoiminnasta. Päätöksessä huomioidaan myös yleinen velanhoitomahdollisuus sekä – historia. (Kela 2016c; OpintotukiL 2:15 §.)

3.4 Opintolainan nostaminen

Opintolainaa myönnetään kerran, mutta sen määrään voi vaikuttaa uusilla lainaerillä. Valtioneuvosto myönnetään yhdeksi lukuvuodeksi kerrallaan, ja opintolainaerät on nostettava tämän lukuvuoden aikana. Tarkemmat oppilaitoskohtaiset nostoajankohdat on säädetty Opintotukilain 2 luku 15 a pykälässä. (Opintotukilaki 21.1.1994/65.)

Opintotukea hakevan tulee ensimmäiseksi hakea Kelalta päätös opintotuen valtioneuvostosta, mikäli ei ole sitä tehnyt opintorahahakemuksen yhteydessä. Tämän jälkeen lainaa voi hakea valitsemastaan pankista. Pankin kanssa sovitaan lainan viitekorosta, eli korosta, johon lainan korko sidotaan sekä lainamarginaalista, eli pankille jäävästä koron osasta. Pääsääntöisesti lainan marginaali pysyy muuttumattomana koko laina-ajan kun taas viitekorko muuttuu alati. Tämän vuoksi on kannattavaa etsiä pankki, joka tarjoaa lainalle mahdollisimman pienen lainamarginaalin. Pankkien palvelumaksuissa on myös eroja, esimerkiksi lainan hakemiseen ja nostamiseen voi liittyä erilaisia maksuja. (TalousSuomi 2015.)

3.5 Määrä

Tukikuukausia on pääsääntöisesti yhdeksän, mikäli opiskelija ei suorita kesäopintoja. Nykyisten säädösten mukaan opintolainan valtioneuvoston määrä on 400 euroa yhtä tukikuukautta kohden, mikäli opiskelija opiskelee korkeakoulussa tai saa aikuiskoulutustukea. Muiden kuin korkeakouluopiskelijoilla valtioneuvoston määrä on 18 vuotta täyttäneillä 400 euroa ja alle 18-vuotiailla 260 euroa tukikuukautta kohden. Mikäli lainanhakija opiskelee ulkomailla, on hän oikeutettu 700 euron valtioneuvostoon. (OpintotukiL 2:15 a §.)

3.6 Takaisinmaksu ja valtioneuvosto

Opintolainaa aletaan maksaa takaisin yleensä noin 2 vuoden jälkeen opintojen päättymisestä. Usein pankit ovat kuitenkin valmiita neuvottelemaan takaisinmaksusta, mikäli lainanottajalla on jokin maksukykyä rajoittava tilanne, esimerkiksi työttömyys. Opintojen aikana lainan korko pääomitetaan, eli korot lisätään lainan pääomaan. Näin ollen korot kasvavat korkoa koko opiskeluajan. Korot pääomitetaan vielä kerran sen lukuvuoden jälkeen, jolloin opiskelija on viimeisen kerran saanut opintotukea. (TalousSuomi 2015.)

Takaisinmaksussa on hieman erilaisia käytäntöjä pankista riippuen. Danske Bank tekee takaisinmaksusuunnitelman saatuaan Kelalta tiedon opintotuen päättymisestä. Maksusuunnitelma annetaan tiedoksi ennen viimeistä koron pääomitusta postitse. Valmiiseen suunnitelmaan voi kuitenkin itse hakea muutosta, mikäli katsoo sen tarpeelliseksi. Takaisinmaksu puolestaan alkaa puolitoista vuotta viimeisen pääomituksen jälkeen. Takaisinmaksuaikaa Danske Bank antaa niin monta vuotta, kuin lainaan on tehty pääomituksia. Jos lainaa on siis nostettu kolme vuotta, ja korot pääomitetaan kaksi kertaa vuodessa, on takaisinmaksuaikaa kuusi vuotta. (Danske Bank 2016.) Nordea alkaa myös suunnitella takaisinmaksua kun Kelalta tulee tieto opintojen päättymisestä. Takaisinmaksusuunnitelma tehdään kuitenkin asiakkaan elämäntilanne ja maksukyky huomioon ottaen. Takaisinmaksu alkaa 1,5,-2 vuoden kuluttua opintojen päättymisestä, ja takaisinmaksuaikaa annetaan kaksi kertaa opiskeluajan verran. Takaisinmaksu on kuitenkin sovittavissa pankin kanssa. (Nordea 2016.)

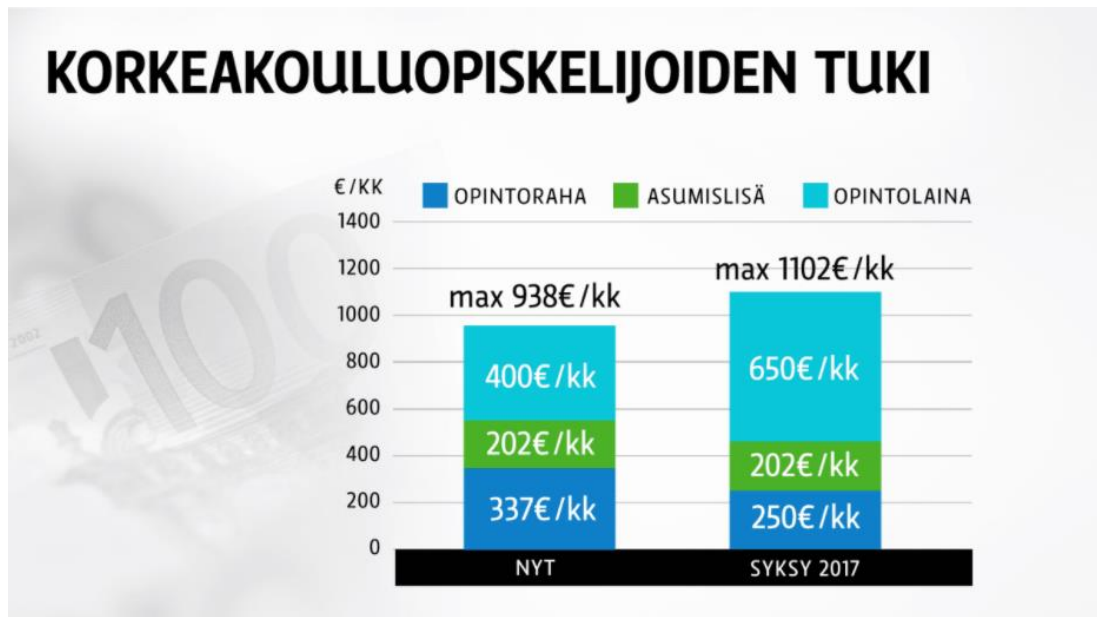
Valtio toimii opintolainassa takaajana. Takaus annetaan opintolainan nimelliselle määrälle ja korolle. Takaus koskee myös viivästyskorkoa, ja lainan irtisanomisesta aiheutuvia hyväksyttäviä kuluja, ja on voimassa enintään 30 vuotta lainan ensimmäisestä nostopäivästä. Mikäli lainanottaja ei suoriudu maksuvelvoitteistaan, lainan myöntäneellä pankilla on oikeus periä saatavat heti maksettavaksi, kun koron tai lyhennyksen suorittamisen eräpäivästä on kulunut vähintään kolme kuukautta. Tällöin takaajana toimiva valtio, käytännössä Kela, joutuu maksamaan erääntyneet maksut, ja perii ne myöhemmin lainanottajalta takaisin 7 prosentin korolla, joko niin, että lainanottaja sopii maksuohjelmasta Kelan kanssa, tai ulosoton kautta. Mikäli lainanottaja on pysyvästi, vähintään viisi vuotta, tilanteessa, jossa velan takaisinmaksu olisi kohtuutonta, voidaan hänet vapauttaa velan takaisinmaksusta. Tietyistä maksukykyä heikentävistä tekijöistä johtuen maksettavaa määrää voidaan myös pienentää. Uutta valtiontakausta opintolainaan ei ole kuitenkaan mahdollista saada, mikäli Kela on joutunut maksamaan aiempaa lainaasi. (Kela 2016d; OpintotukiL 6 luku.)

3.7 Viimeisimmät uudistukset

Hallitus on päättänyt 5.4.2016 opintotukijärjestelmää koskevista muutoksista julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2017–2020. Uudistuksen myötä opintorahan osuus pienenee, kun taas lainaosuuden määrä kasvaa. Opintolainan valtiontakauksen määrä nousee kotimaassa nykyisestä 400 eurosta 650 euroon, ja ulkomailla 700 eurosta 800 euroon. Opintorahan enimmäismäärä puolestaan lasketaan yhtenäiselle tasolle toisen asteen ja korkeakouluopiskelijoiden kesken eli 250,28 euroon kuukaudessa nykyisestä 337 eurosta.

Korkeakouluopiskelijoiden tukiaika lyhennetään 10 kuukaudella 54 tukikuutauteen. Muutosten on määrä astua voimaan 1.8.2017 alkaen. Tulevat muutokset on kuvattu taulukossa 4. (Valtioneuvosto 2016; TalousSuomi 2016b.)

Taulukko 4. Korkeakouluopiskelijoiden tuki. Yle 2016.

Muuttamalla opintotukijärjestelmää lainapainotteisemmaksi, pyritään nopeuttamaan opiskelijoiden valmistumista. Opiskelun ohella tehtävä työ vie usein aikaa opiskelulta, mikä näkyy pitkinä opiskeluaikoina.

4 Tutkimuksen toteutus

Tässä kappaleessa käsitellään tutkimuksen toteutusta, aineiston keruuta ja vastausten käsittelyä. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää opintolainan käyttöä Haaga-Helia ammattikorkeakoulun finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoiden keskuudessa. Pääongelmana oli kuinka monta prosenttia opiskelijoista nostaa opintolainaa, ja alaongelmina selvitettiin syitä lainan nostamiseen tai nostamatta jättämiseen, opintolainan käyttötarkoitusta, sekä parannusehdotuksia nykyiseen opintolainajärjestelmään.

4.1 Aineisto ja sen käsittely

Tutkimus tehtiin sähköisesti lähetetyllä kyselyllä Haaga-Helia ammattikorkeakoulun finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoille. Kohderyhmä rajattiin opiskelijoihin, joiden koulutusohjelmaan kuuluu rahoituksen opintoja. Se haluttiin kuitenkin samalla pitää tarpeeksi pienenä, jonka vuoksi muut mahdolliset koulutusohjelmat rajattiin pois. Sähköisesti lähetettävä kysely oli paras tapa saavuttaa juuri haluttu kohderyhmä. Kyselylomake tehtiin Webropol-ohjelmalla ja toteutettiin keväällä 2017 anonyymisti. Kyselyyn vastasi 24 opiskelijaa, jonka takia tuloksia ei voi pitää kovin luotettavina.

Kyselyllä selvitettiin aluksi vastaajan perustietoja; ikä, sukupuoli ja monennenko vuoden opiskelija vastaaja on. Seuraavaksi selvitettiin opintolainaan mahdollisesti vaikuttavia tekijöitä, kuten työssäkäyntiä, asuinmuotoa ja huollettavien määrää taloudessa. Viimeiset kysymyksen liittyivät pääongelman selvittämiseen, eli nostaako vastaaja opintolainaa, miksi ja mihin sen käyttää. Lopuksi vastaaja sai antaa parannusehdotuksia opintolainajärjestelmään avoimessa kysymyksessä.

4.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen kohderyhmä oli erittäin pieni, jonka vuoksi vastaajien määrä ei odotetusti ollut kovin suuri. Kyselyyn vastasi 24 henkilöä, joten otanta on melko pieni eli otantavirheen mahdollisuus tutkimuksessa on huomattava. Vastaajina oli kuitenkin kattavasti eri elämäntilanteissa olevia henkilöitä, joten vastauksia saatiin monipuolisesti ja riittävästi vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Vastaajissa oli opiskelijoita kaikilta vuosikursseilta, työssäkäyviä ja työttömiä sekä henkilöitä erilaisista talouksista. Vastaajina oli sekä opintolainaa nostavia, että niitä, jotka eivät sitä nosta, joten perusteluja opintolainan puolesta tai vastaan saatiin molemmista näkökulmista. Myös kehitysehdotukset opintolainaa kohtaan edustavat useampaa eri mielipidettä ja elämäntilannetta. Kuitenkaan näin pienellä otannalla ei varmasti saada kovin yleistettävää tutkimustulosta, vaikkakin vastauksia saatiin monipuoli-

sesti. Kysely toteutettiin täysin anonyymisti, jolloin vastaukset itsessään ovat varmasti totuudenmukaisia ja luotettavia. Yleisesti raha ja oma taloudellinen tilanne voivat olla melko henkilökohtaisia ja arkojakin aiheita, mutta tieto siitä, ettei vastauksista voida yksilöidä ketään, vaikutti todennäköisesti sekä vastaajien määrään, että vastausten paikkansapitävyyteen.

5 Tutkimuksen tulokset

Tässä kappaleessa käydään läpi vastaajien perustiedot, sekä esitellään tutkimuksen kannalta merkittävät tulokset opiskelijoiden opintolainan käytöstä.

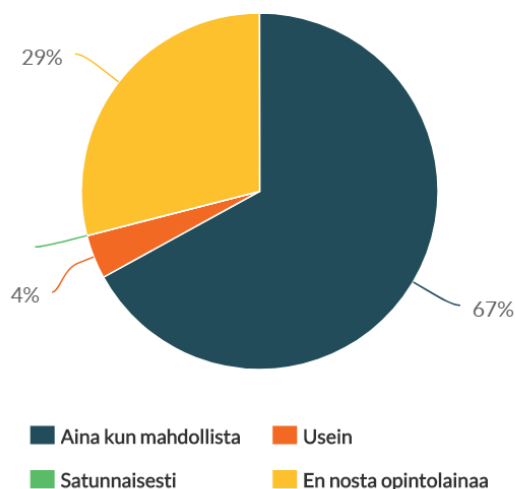
5.1 Vastaajat

Kyselyyn vastasi 24 opiskelijaa, joista kaikki opiskelevat finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelmassa. Vastaajista vajaa 60 prosenttia, eli 14 henkilöä olivat naisia, loput miehiä. Yli 66 prosenttia oli iältään 20-25 -vuotias, kolmannes 26-30 -vuotiaita sekä yksi 31-35 -vuotias. Suurin osa vastanneista opiskeli ensimmäistä vuotta, toiseksi suurin ryhmä toista tai kolmatta vuotta, sekä muutama neljättä tai useampaa vuotta.

5.2 Opintolainan nostaminen

Suurin osa vastanneista, 16 henkilöä, nostaa opintolainaa aina kun mahdollista. Vajaa kolmannes eli 7 vastaajaa ei nosta lainaa ollenkaan.

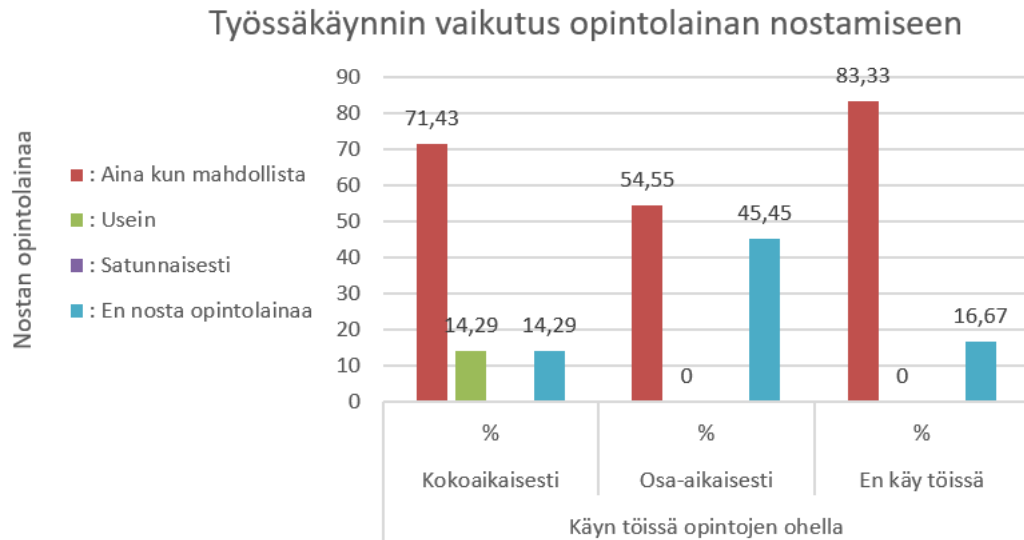
Taulukko 5. Opintolainan nostaminen.

Tutkimuksen hypoteesina oli, että ne opiskelijat, jotka eivät käy töissä, nostaisivat eniten lainaa, ja puolestaan työssäkäyvät nostaisivat sitä vähemmän. Tämä ei kuitenkaan tutkimuksen mukaan ole suoraan verrannollista, sillä kokoaikaisista työntekijöistä yli 70 prosenttia, ja työttömistä yli 80 prosenttia vastasi nostavansa lainaa aina kun mahdollista. Osa-aikaisista työntekijöistä näin vastanneiden osuus oli vain reilu puolet. Osa-aikaisesti työssäkäyvistä loput, eli reilu 45 prosenttia eivät puolestaan nostaneet lainaa ollenkaan, kun vastaava osuus muissa ryhmissä vain noin 15 prosentissa. Työssäkäynnin vaikutus opintolainan nostamiseen on esitetty taulukossa 5. Vastauksissa näkyy todennäköisesti

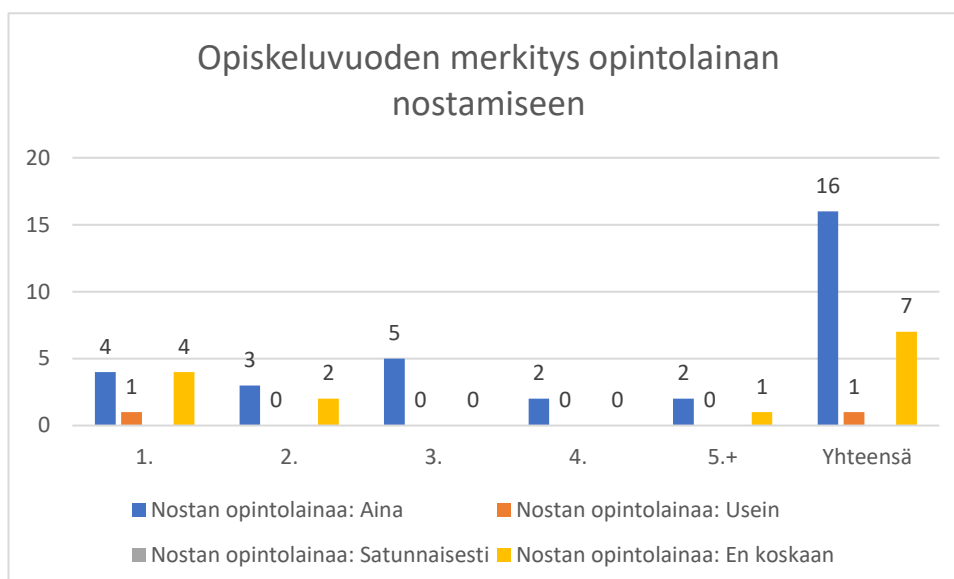
opintotuen tiukat tulorajat, jolloin kokoaikaiset työntekijät todennäköisesti tienaa yli näiden rajojen, jolloin heidän ainoa tulo palkan lisäksi on opintolaina. Osa-aikaiset todennäköisesti tienaa alle tulorajojen, jolloin heillä ei välttämättä ole niin suurta tarvetta lainanottamiselle saadessaan opintorahaa.

Taulukko 6. Työ ja opintolaina

Opiskeluvuodella ja opintolainan nostamisella ei tutkimuksen mukaan ole suurta korrelaatiota keskenään. Tutkimuksen mukaan suurin osa kaikista vastanneista nostaa lainaa aina kun mahdollista, toiseksi suurin ryhmä ei koskaan (ks. Taulukko 5.) Sama kaava toistuu jokaisessa ryhmässä, kun verrataan eri vuosikurssin opiskelijoita. Opiskelijan taloudellinen tilanne siis pysyy oletettavasti melko samana koko opiskeluajan, jolloin myöskään tarve opintolainalle ei todennäköisesti muutu.

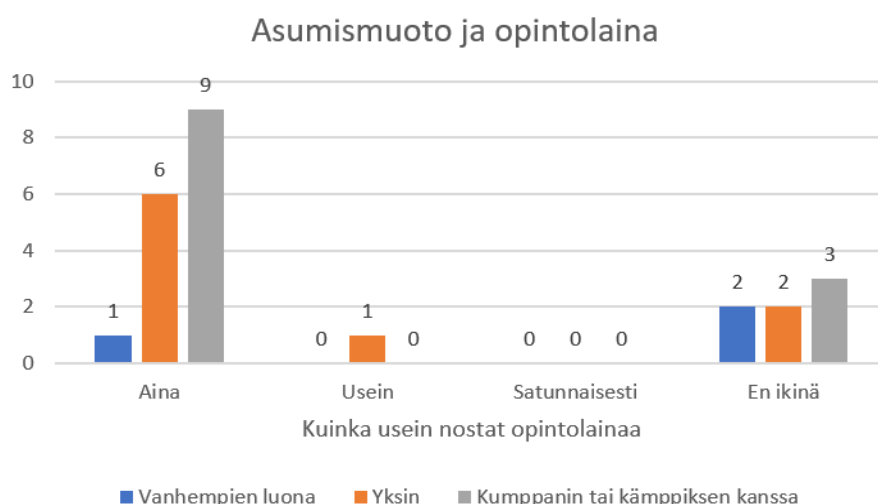
Taulukko 7. Opiskeluvuoden merkitys opintolainan nostamiseen.

Asumismuoto suurimmalla osalla, noin 79 prosentilla on vuokra-asunto, ja suurin osa asui joko kumppanin tai kämppäkaverin kanssa. Vain 12,5 prosenttia vastanneista asuu vanhempien luona. Kahden vastaajan talouteen kuuluu myös lapsia. Hypoteesina voi olettaa, että yksinasuvat tarvitsisivat eniten opintolainaa, sillä yhden henkilön menot ovat suhteessa suuremmat kuin esimerkiksi pariskunnilla. (Suomen virallinen tilasto (SVT) kulutus 2013.) Myös lapsiperheiden voi olettaa nostavan lainaa useammin kuin muut. Kyselyn mukaan yksin asuvista 66,67 prosenttia nostaa lainaa aina kuin mahdollista ja 11,11 prosenttia usein, kun taas kumppanin tai kämppäkaverin kanssa asuvista lainaa aina nostavien osuus on 75 prosenttia (ks. Taulukko 7.) Tällöin opintolainan nostaminen ei korreloisi sen kanssa, kuinka paljon eri taloudet kuluttavat, vaan opintolainan nostamista selittää jokin muut tekijät. Lapsiperheistä kummatkin nostavat lainaa kyselyn mukaan aina, mikä vastaa esitettyä hypoteesia.

Omistusasunnossa asuvista 40 prosenttia nostavat lainaa aina, loput eivät koskaan, kun taas vuokra-asunnoissa asuvista 73,7 prosenttia nostavat lainaa aina, 0,05 prosenttia usein ja 36,8 prosenttia eivät koskaan. Tuloksen voisi olettaa olevan toisinpäin, sillä etenkin suurissa kaupungeissa vuokralla asuminen voi olla jopa halvempaa kuin omistusasuminen, varsinkin kun kyse on opiskelijoista, jolloin on mahdollisuus myös opiskelija-asuntoihin. (Taloussanomien 2015.)

Taulukko 8. Asumismuoto ja opintolaina.

Tulokset eivät kuitenkaan ole yleistettäviä. Tulos johtunee kyselyn pienestä otannasta, jolloin sattuman mahdollisuus korostuu eikä selittäviä tekijöitä välttämättä löydy. Tällöin myös yhden yksilön normaalijakaumasta poikkeavan vastauksen merkitys korostuu, ja vaikuttaa merkittävämmältä, kuin isommassa otannassa.

5.3 Syyt opintolainan nostamiseen

Suurin osa vastanneista opiskelijoista vastasi nostavansa opintolainaa sijoittamiseen. Seuraavaksi suurin ryhmä käytti opintolainaa mukavuuksiin ja pienin ryhmä ilmoitti nostavansa lainaa pakollisiin menoihin. Oletuksena oli, että työssäkäyvät opiskelijat käyttäisivät vähemmän lainaa pakollisiin menoihin kuin työttömät. Verrattaessa työssäkäyntiä ja syytä opintolainan nostamiseen huomattiin kuitenkin, että myös ne vastaajat, jotka eivät käyneet opintojen ohella töissä, käyttivät lainaa sijoituksiin ja mukavuuksiin. Tämä voi toki selittyä myös sillä, että pakolliset menot ovat esimerkiksi niin pienet, että niihin riittää opintoraha, jolloin laina jää käytettäväksi johonkin muuhun.

Suurin syy miksi opintolainaa ei haluttu nostaa lainkaan, oli haluttomuus velkaantua. Seuraavaksi suosituin syy oli se, ettei lainalle yksinkertaisesti ole tarvetta, ja kolmantena syynä se, että tulevaisuus tuntuu liian epävarmalta. Yksi vastanneista ilmoitti syyksi myös sen, että opinnot alkaneet ennen syksyä 2014, jolloin hän ei ole oikeutettu opintolainahyvitykseen. Tämä tukee päätelmää siitä, että opintolainavähennyksen uudistamien opintolainahyvitykseen toisi lisää opintolainan nostajia.

5.4 Opiskelijoiden mielipiteet opintolainasta ja sen kehityskohteista

Suurin osa kyselyyn vastanneista on sitä mieltä, että opintolainaa voi pitää taloudellisesti järkevänä ratkaisuna. Tätä on perusteltu opintolainan alhaisella, jopa negatiivisella korolla, ja pitkällä takaisinmaksuajalla. Opintolainaa pidettiin hyvänä vaihtoehtona myös siksi, että sitä nostamalla työssäkäynnin tarpeellisuus opintojen aikana vähenee, jolloin mahdollisesti myös valmistuu aiemmin. Monessa vastauksessa painotettiin kuitenkin, ettei kannata ottaa liian isoja riskejä lainana suhteen. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi valmistumista määräajassa, jolloin on oikeutettu opintolainavähennykseen tai -hyvitykseen, tai rahan sijoittamista järkevästi. Toiset totesivat kuitenkin, että opintolaina vaatii jatkuvassa epävarmuudessa elämistä eikä velaksi eläminen ole koskaan hyvä ratkaisu. Näissä vastauksissa näkyy varmasti yleisestikin epävarma taloudellinen tilanne, jolloin monet varmasti karsastavat lainanottamista, mikäli työllistymisestä opintojen jälkeen ei ole minkäänlaista varmuutta.

Opintolainassa vastaajat muuttaisivat eniten opintolainan määrää, sillä nykyisellään opintoraha ja -laina yhdessäkään eivät välttämättä riitä kattamaan kaikkia kuluja, jolloin on pakko käydä töissä opintojen ohella. Lainapainotteisuuden kasvaessa toivotaan järjestelmän rinnalle jotain muitakin vaihtoehtoja; ”Nykyinen suunta näyttää olevan, että opiskelijoita ohjataan ottamaan enemmän ottamaan velkaa ja opintorahan osuus pienenee. Tämän rinnalle tulisi tarjota myös vaihtoehtoisesti mahdollisuus työskennellä ilman tuloeroja tai suuremmilla tulorojoilla, mikäli opinnot etenevät suunnitellusti. Näin ainakin ensimmäisen koulutuksen kohdalla”.

Useat vastaajat kritisoivat myös opintolainahyvitystä siitä, ettei se koske kaikkia opiskelijoita, vaan vain syksyn 2014 jälkeen aloittaneita. Tämä tuntui vastanneista epäoikeudenmukaiselta ja eriarvoiselta. Yksi vastanneista poistaisi kokonaan opintolainahyvityksen perustellen sen seuraavasti: ”Poistetaan opintolainahyvitys. Mielestäni ei ole pitkällä tähtäimellä järkevää opettaa tapaa, jonka mukaan voi maksaa elämää lainarahalla tai ostaa ”korkeampaa hyvinvointia”, kun siihen ei muuten ole varaa.”

5.5 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimusta ja sen pätevyyttä arvioidaan määrällisissä tutkimuksissa perinteisesti käsitteiden reliabiliteetti ja validiteetti avulla. Reliabiliteetti arvioi tutkimuksen johdonmukaisuutta sekä toistettavuutta. Toistettaessa tutkimusta käytettyjen menetelmien tulisi siis antaa samankaltaisia vastauksia joka kerta, mikäli tutkimus toteutetaan samankaltaisissa olosuhteissa. Validiteetti puolestaan tarkoittaa tutkimuksen luotettavuutta sekä pätevyyttä. Käytännössä kyse on siitä, vastaako tutkimus siihen kysymykseen, johon sen oli tarkoituskin

vastata. Tutkimuksen voidaan katsoa olevan validi, mikäli sen tulokset vastaavat tai tarkentavat vallalla olevaa teoriaa. (Virtuaali ammattikorkeakoulu 2007a; Virtuaali ammattikorkeakoulu 2007b.)

Laadullista tutkimusta arvioidessa käytetään yleisemmin termejä uskottavuus ja luotettavuus, vaikkakin reliabiliteetin ja validiteetin käsitteitä on myös mahdollista soveltaa. Uskottavuutta arvioitaessa pohditaan esimerkiksi ovatko sekä tutkijan että tutkittavan henkilön käsitykset asiasta samanlaisia, vai onko havaittavissa tulkintaeroja esimerkiksi kysymyksen asettelussa tai tutkimuksen kohteessa. Pyrkimyksenä on tietenkin, että kummallakin olisi asiasta samanlaiset käsitykset, muutoin vastaaja ei välttämättä ole vastannut juuri siihen kysymykseen, mitä tutkija on halunnut selvittää. Myös laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että valitulla tutkimusmenetelmällä saadaan tuloksia juuri siihen tutkimusongelmaan, johon oli tarkoituskin. (Koppa Jyväskylän yliopisto 2010.)

Tässä opinnäytetyössä pääongelma on kuinka moni opiskelija nostaa opintolainaa, ja alaongelmina mistä nostajien määrä johtuu, mihin opintolainaa käytetään sekä mitä opiskelijat parantaisivat opintotukijärjestelmässä. Pääongelman osalta tutkimus on hyvin luotettava sekä validi, sillä opintolainan nostajien määrä on helposti selvitettävissä kyselytutkimuksella, eli kysymys vastaa siihen mihin oli tarkoituskin. Alaongelmien osalta vastauksiin vaikuttaa vastaajien oma elämäntilanne, joten toistettaessa tutkimusta esimerkiksi myöhemmin, eivät vastauksen välttämättä olisi samoja. Toisaalta vastaajien joukosta löytyisi varmasti kuitenkin jokaisella kerralla eri elämäntilanteissa olevia henkilöitä, joten vaikka eroja olisi yksittäisissä vastauksissa, ei se välttämättä näkyisi koko tutkimusta arvioitaessa. Vastaajien ennakkokäsitykset ja mahdolliset väärät tiedot opintotukijärjestelmästä voivat myös vaikuttaa vastauksiin, mutta tämäkin näkyy todennäköisesti vain tarkasteltaessa yksittäisiä vastauksia. Käsitteiden osalta kysely on toteutettu hyvin selkeästi, eikä kyselyssä esiinny vaikeasti ymmärrettäviä kysymyksiä, joten väärinymmärryksiä ei pitäisi tältä osin olla. Yleisesti tutkimus on siis luotettava ja uskottava, mutta tähänkin vaikuttaa kyselyn pieni otanta, joten suurempi vastaajien määrä voi muuttaa tutkimustuloksia tutkimusta toistettaessa.

6 Johtopäätökset

Tutkimuksen perusteella opintolaina olisi suositumpaa kuin mitä esimerkiksi Uusitalon (2016) mukaan, eikä vastauksista käynyt ilmi mitään suurempia perusteluja miksei lainaa nostettaisi. Tutkimuksen perusteella opiskelijat suhtautuvat opintolainaan neutraalisti tai jopa myönteisesti, ja sitä pidetään taloudellisesti melko järkevänä, mikä ei välttämättä ole samoilla linjoilla yleisen mielipiteen kanssa. Tämän perusteella onkin mahdollista, että opintolainajärjestelmä onkin muuttunut parempaan suuntaan opintolainahyvityksen myötä, jolloin nykyiset opiskelijat suhtautuvatkin lainaan myönteisemmin kuin valtaosa ihmisistä.

On kuitenkin mielenkiintoista, että opintolaina ja ylipäättään koko opintotukijärjestelmä herättävät valtavan voimakkaita reaktioita, etenkin, jos niihin ollaan tekemässä muutoksia. Opiskelijoiden toimeentulosta ollaan huolissaan ja opintotukea pidetään riittämättömänä. Kyselyn perusteella opintolainaa ei kuitenkaan pääasiassa käytetä pakollisiin menoihin, jolloin voisi päätellä opiskelijoiden tulevan toimeen ihan hyvin. Kuten kuitenkin jo todettu, kyselyn pienen otannan vuoksi sen tuloksia ei voi yleistää, ja jokaisen taloudellinen tilanne on aina henkilökohtainen, jolloin ei voida myöskään yleistää miten opiskelijat käyttävät rahansa ja millainen heidän taloustilanne on. Yleisesti ottaen kuitenkin näyttää siltä, että opintotukijärjestelmä on menossa parempaan suuntaan ja uudistusten myötä suhtautuminen siihen on muuttunut positiivisemmaksi.

7 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyön haasteena oli aiheen valitsemisen lisäksi kohderyhmän rajausta. Halusin, että kohderyhmänä olisi opiskelijoita, joiden koulutusohjelmaan kuuluisi rahoitus, taloushallinto yms. edes jossain määrin, joten vaihtoehtoina olivatkin liiketalouden sekä finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijat. Mikäli olisin valinnut kummatkin, olisi kohderyhmä voinut olla liian laaja, mutta jätettäessä liiketalouden opiskelijat pois olisi tilanne mahdollisesti päinvastainen. Tilanne ratkesi kuitenkin itsestään, kun liiketalouden opiskelijoille oli jo lähetetty vastaavanlainen kysely, jolloin valittavakseni jäi finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijat. Kohderyhmän pienuus ei sinänsä aiheuttanut haasteita, mutta tutkimuksen tulokset eivät otannan pienuudesta johtuen ole kovinkaan yleistettäviä.

Empiirisen osan haasteena puolestaan on aiheen suppeus; opintolainasta ei voi kovin moniselitteisesti kertoa mikä se on ja paljonko sitä saa, vaan se on mitä on, eikä siinä ole juurikaan analysoitavaa. Opintotukijärjestelmää pyrin kuitenkin avaamaan mahdollisimman laajasti, vaikkei siinä juuri selitettävää olekaan.

Opinnäytetyötä on ollut haastava kirjoittaa, sillä aika ei ole juuri siihen riittänyt, ja siksi olenkin hieman viivästynyt alkuperäisestä aikataulusta. Webropol-ohjelman käytön opettelu itsenäisesti on vienyt paljon aikaa itse kirjoittamiselta, mutta toisaalta olen itsenäisessä työskentelyssä myös oppinut paljon. Itse aihe oli melko tuttu, sillä itsekin opiskelijana opintotukea käyttänyt, joten mitään kovin yllättävää ei aiheeseen perehtyessä tullut eteen. Opin kuitenkin jo tutuista asioista paljon yksityiskohtia, jotka eivät aiemmin ole olleet niin selkeitä. Ylipäätään olen tyytyväinen opinnäytetyöhöni ja sen aiheeseen, vaikkakin se välillä aiheutti hieman haasteita.

Lähteet

Danske Bank 2016. Opintolainan maksaminen. Luettavissa: <https://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/lainat/Opiskelun-rahoitus/Pages/takaisinmaksu.aspx?tab=1#tabanchor>. Luettu 10.6.2016.

Jyväskylän ylioppilaslehti Jylkkäri 2016. Suomen opintotuki yhä pohjoismaiden pienin. Luettavissa: <https://www.jylkkari.fi/2016/03/suomen-opintotuki-yha-pohjoismaiden-pienin/>. Luettu 31.7.2017.

Kela 2014. Tietoa Kelasta/Ajankohtaista. Suomen opintotuki on Pohjoismaiden pienin. Luettavissa: <http://www.kela.fi/-/suomen-opintotuki-on-pohjoismaiden-pienin>. Luettu: 10.6.2016.

Kela 2016a. Opintolaina. Luettavissa: <http://www.kela.fi/opintotuki-opintolaina>. Luettu: 1.6.2016.

Kela 2016b. Opintolainahyvitys. Luettavissa: <http://www.kela.fi/opintolainahyvitys>. Luettu 2.6.2016.

Kela 2016c. Opintolainavähennys. Luettavissa: <http://www.kela.fi/opintolainavahennys>. Luettu 2.6.2016.

Kela 2016d. Opintolainan korot ja lyhennykset. Luettavissa: <http://www.kela.fi/opintolainakorot-ja-lyhennykset#maksuvaikeudet>. Luettu 10.6.2016.

Kela 2017. Opintotuen ja opiskelijoiden asumisen tuen muutokset 1.8.2017. Luettavissa: <http://www.kela.fi/opiskelijoiden-tukien-muutokset>. Luettu 31.7.2017.

Kelan etuudet euroina 2017. Luettavissa http://www.kela.fi/documents/10180/0/Opiskelu_etuudet_euroina_Kela.pdf/6a269082-4620-48e3-bf47-e387f83ba4eb. Luettu 2.6.2017.

Koppa Jyväskylän yliopisto 2010. Tutkimuksen toteuttaminen. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen>. Luettu 1.10.2017.

Nordea 2016. Opintolainan maksuohjelma. Luettavissa: <http://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/lainat/opintolaina/opintolainan-maksuohjelma.html>. Luettu 10.6.2016.

Opetus- ja kulttuuriministeriö a. Opintotukijärjestelmä. Luettavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/opintotuki/opintotukijaerjestelmae/?lang=fi>. Luettu: 18.11.2016.

Opetus- ja kulttuuriministeriö b. Opintotuki ja sen kehittäminen. Luettavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/opintotuki/?lang=fi>. Luettu 18.11.2016.

Opintotukilaki 21.1.1994/65. Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940065#L2P15>. Luettu: 1.6.2016.

Purokuru, P. 2014. Pankit ohjasivat opintotuen historiaa. Kansan Uutiset. Luettavissa: <http://www.kansanuutiset.fi/artikkeli/3229502-pankit-ohjasivat-opintotuen-historiaa>. Luettu 18.11.2016.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kotitalouksien kulutus [verkkajulkaisu]. ISSN=1798-3533. 2012, Kotitaloudet ja kulutus kotitaloustyyppin mukaan 2006–2012. Helsinki: Tilastokeskus. Luettu 18.8.2017. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/ktutk/2012/ktutk_2012_2013-12-30_kat_001_fi.html.

Taloussanommat 2015. Katso, kannattaako kaupungissasi vuokrata vai omistaa. Luettavissa: <http://www.is.fi/taloussanommat/art-2000001874223.html>. Luettu 18.8.2017.

TalousSuomi 2015. Opintolaina - Säädökset selkokielellä. Luettavissa: <http://www.talous-suomi.fi/lainat-ja-vipit/opintolaina-saadokset-selkokielella>. Luettu 10.6.2016.

TalousSuomi 2016a. Opintotuki ja asumistuki - muutos 2017. Luettavissa: <http://www.taloussuomi.fi/tulot-ja-menot/opintotuki-ja-asumistuki-muutos-2017>. Luettu 2.6.2017.

TalousSuomi 2016b. Opintotuki - leikkaus 2016. Luettavissa: <http://www.taloussuomi.fi/tulot-ja-menot/opintotuki-leikkaus-2016>. Luettu 9.6.2016.

Uusitalo, R. 2016. Miksi opintolaina ei kelpaa? Ekonomi. Luettavissa: <http://www.ekonomilehti.fi/miksi-opintolaina-ei-kelpaa/>. Luettu 9.6.2016.

Valtioneuvosto 2016. Hallitus sopi julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017–2020 Tiedote 135/2016. Luettavissa: http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/hallitus-sopi-julkisen-talouden-suunnitelmasta-vuosille-2017-2020?_101_IN-STANCE_3wyslLo1Z0ni_groupId=10616. Luettu 9.6.2016.

Vattulainen, T. 2015. Opintolainan nostamisen suosio kasvaa. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <http://www.hs.fi/kotimaa/a1428378756446>. Luettu 2.6.2016.

Virtuaali ammattikorkeakoulu 2007a. Tutkimuksen reliabiliteetti. Luettavissa: <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/0709019/1193463890749/1193464185783/1194413792643/1194415307356.html>. Luettu 1.10.2017.

Virtuaali ammattikorkeakoulu 2007b. Tutkimuksen validiteetti. Luettavissa: <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/0709019/1193463890749/1193464185783/1194413809750/1194415367669.html>. Luettu 1.10.2017.

Taulukot

Taulukko 1. Kela 2016e. Kelan opintoetuustilasto 2015/16. Luettavissa: http://www.kela.fi/documents/10180/1630858/Kelan_opintoetuustilasto_2015-2016.pdf/c3e72af0-bc6b-46fd-8ab7-322953b509ab. Luettu: 18.11.2016.

Taulukko 2. Metka 2017. Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijakunta. Opiskelijoiden tuet muuttuvat. Luettavissa: <http://metkaweb.fi/opiskelijoiden-tuet-muuttuvat/>. Luettu 2.6.2017.

Taulukko 3. Opintorahan määrä 31.7.2017 asti. Kelan etuudet euroina 2017. Luettavissa http://www.kela.fi/documents/10180/0/Opiskelu_etuudet_euroina_Kela.pdf/6a269082-4620-48e3-bf47-e387f83ba4eb. Luettu 2.6.2017.

Taulukko 4. Korkeakouluopiskelijoiden tuki. Yle 2016. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-8791654>. Luettu 31.7.2017.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Opintolainan suosio ja käyttö

Olen finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelija, ja teen opinnäytetyötä opintolainan suosiosta ja käytöstä. Kyselyyn vastaaminen vie vain pari minuuttia. Tässä kyselyssä tutkitaan, kuinka monta prosenttia tämän koulutusohjelman opiskelijoista nostaa opintolainaa, ja mitä syitä on sen nostamiseen tai nostamatta jättämiseen. Tutkimuksessa selvitetään opintolainan tarpeellisuutta sen nykyisessä muodossa.

Kysely toteutetaan nimettömänä. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä yksittäisen henkilön vastauksia ei voida erottaa tuloksista.

Toivon mahdollisimman paljon vastauksia kyselyyn, jotta pystyn analysoimaan niitä kattavasti opinnäytetyössäni.

Kiitos jo etukäteen vastauksista!

Maria Mustajärvi

maria.mustajarvi@myy.haaga-helia.fi

1. Sukupuoleni on *

- ☐ Mies
- ☐ Nainen

2. Ikä *

- ☐ Alle 20
- ☐ 20–25
- ☐ 26–30
- ☐ 31–35
- ☐ 36–40
- ☐ 41–45
- ☐ 45+

3. Olen *

- ☐ 1. vuoden opiskelija
- ☐ 2. vuoden opiskelija
- ☐ 3. vuoden opiskelija
- ☐ 4. vuoden opiskelija
- ☐ 5. tai useamman vuoden opiskelija

4. Käyn töissä opintojen ohella *

- ☐ Kokoaikaisesti
- ☐ Osa-aikaisesti
- ☐ En käy töissä

5. Asun *

- ☐ Yksin
- ☐ Vanhempieni luona
- ☐ Kumppanin kanssa
- ☐ Kämpin kanssa

6. Onko taloudessasi lapsia? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

7. Asumismuotoni on *

- ☐ Omistusasunto
- ☐ Vuokra-asunto

8. Nostan opintolainaa *

- ☐ Aina kun mahdollista

- ☐ Usein
- ☐ Satunnaisesti
- ☐ En nosta opintolainaa

9. Jos nostat opintolainaa, miksi? Voit valita useamman.

- ☐ Pakollisiin menoihin
- ☐ Mukavuuksiin, esimerkiksi matkusteluun
- ☐ Sijoittamiseen
- Muuhun, mihin?
☐ _____

10. Jos et nosta opintolainaa, miksi? Voit valita useamman.

- ☐ Ei tarvetta
- ☐ En halua velkaantua
- ☐ Tulevaisuus tuntuu liian epävarmalta
- ☐ Minulla ei ole tarpeeksi tietoa opintolainasta
- Muusta syystä, mistä?
☐ _____

11. Onko opintolaina mielestäsi taloudellisesti järkevä ratkaisu? Miksi?

12. Mitä nykyisessä opintolainassa voisi parantaa?
